

POSTANOWIENIE

Dnia 10 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Barbara Skoczowska

SSN Włodzimierz Wróbel

Protokolant Marta Brylińska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Roberta Tarsalewskiego,
w sprawie **M. Ś.**

skazanego z art. 178a § 1 k.k., art. 244 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 10 stycznia 2019 r.

kasacji wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego
na niekorzyść

od wyroku Sądu Rejonowego w M.

z dnia 12 września 2017 r., sygn. akt II K [...],

oddala kasację jako oczywiście bezzasadną.

UZASADNIENIE

M. Ś. został oskarżony o to, że:

- „1. w dniu 21 marca 2017 r. w miejscowości X. gm. S. pow. m. woj. [...] prowadził samochód osobowy marki A. nr rej. [...] czym nie zastosował się do orzeczonego prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w M. z dnia 30 grudnia 2016 r. sygn. akt II W [...] zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w strefie ruchu lądowego na okres sześciu miesięcy, tj. o czyn z art. 244 k.k.,
2. w dniu 21 marca 2017 r. ok. godz. 19:45 w miejscowości D. gm. S. pow. m. woj. [...] prowadził w ruchu lądowym samochód osobowy marki A. nr rej. [...] będąc w stanie nietrzeźwości – 2,80‰ alkoholu etylowego we krwi, tj. o czyn z art. 178a

§ 1 k.k.,

3. w dniu 21 marca 2017 r. ok. godz. 20:45 na trasie relacji D. – S. pow. m. woj. [...] prowadził w ruchu lądowym samochód osobowy marki A. nr rej. [...] będąc w stanie nietrzeźwości – 2,80‰ alkoholu etylowego we krwi, tj. o czyn z art. 178a § 1 k.k.,

4. w dniu 21 marca 2017 r. ok. godz. 21:45 na trasie relacji S. – Y. gm. S. pow. m. woj. [...] prowadził w ruchu lądowym samochód osobowy marki A. nr rej. [...] będąc w stanie nietrzeźwości – 2,80‰ alkoholu etylowego we krwi, tj. o czyn z art. 178a § 1 k.k.,

5. w dniu 21 marca 2017 r. ok. godz. 23:30 na trasie relacji Y. – D. – X. gm. S. pow. m. woj. [...] prowadził w ruchu lądowym samochód osobowy marki A. nr rej. [...] będąc w stanie nietrzeźwości – 3,12‰ alkoholu etylowego we krwi, tj. o czyn z art. 178a § 1 k.k.”.

Sąd Rejonowy w M. wyrokiem z dnia 12 września 2017 r., sygn. akt II K [...]:
„I. oskarżonego M. Ś. uznał winnym popełnienia zarzucanych mu czynów i przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. za czyn zarzucany mu w pkt. 1 a/o z mocy art. 244 k.k. wymierzył mu karę czterech miesięcy pozbawienia wolności, zaś za czyny zarzucane mu w pkt. 2, 3, 4, 5 a/o z mocy art. 178a § 1 k.k. za każdy z tych czynów wymierzył mu karę po cztery miesiące pozbawienia wolności oraz na zasadzie art. 42 § 2 k.k. co do każdego z tych czynów orzekł wobec niego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w strefie ruchu lądowego na okres po cztery lata i na zasadzie art. 43a § 2 k.k. co do każdego z tych czynów orzekł względem niego świadczenie pieniężne w kwocie po 5.000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej;

II. na zasadzie art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego karę łączną w wymiarze roku pozbawienia wolności;

III. na zasadzie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 k.k. wykonanie łącznej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres trzech lat próby;

IV. na zasadzie art. 72 § 1 pkt 5 i 6 k.k. zobowiązał oskarżonego do powstrzymywania się od nadużywania alkoholu oraz poddania się terapii uzależnienia od alkoholu;

V. na zasadzie art. 73 § 1 k.k. na okres próby oddał oskarżonego pod dozór kuratora sądowego;

VI. na zasadzie art. 85 § 1 i 2 k.k., art. 86 § 1 k.k. i art. 90 § 1 i 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego łączny zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w strefie ruchu lądowego na okres 10 lat;

VII. odstąpił od obciążania oskarżonego kosztami sądowymi, którymi obciążył Skarb Państwa”.

Kasację od tego orzeczenia, na niekorzyść skazanego, wniósł Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny, zarzucając:

„I. rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 91 § 1 k.k., polegające na błędnym zaniechaniu przyjęcia, iż skazany M. Ś. dopuścił się popełnienia przypisanych mu czterech występków z art. 178a § 1 k.k. w warunkach ciągu przestępstw, podczas gdy popełnienie tych przestępstw miało miejsce w krótkich odstępach czasu i z wykorzystaniem takiej samej sposobności, co obligowało Sąd do orzeczenia jednej kary określonej w wyżej wskazanym przepisie, w wysokości górnej granicy zagrożenia zwiększonego o połowę oraz jednego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, jak również orzeczenia wobec skazanego jednego świadczenia pieniężnego,

II. rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 74 § 1 k.k., polegające na orzeczeniu wobec skazanego M. Ś. środka probacyjnego wymienionego w art. 72 § 1 pkt 6 k.k., w postaci poddania się terapii uzależnienia od alkoholu, bez uprzedniego wysłuchania go i uzyskania wymaganej w tym przepisie jego zgody na poddanie się takiej terapii”.

W konkluzji autor nadzwyczajnego środka zaskarżenia wniósł o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w M. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Analiza sformułowanych w kasacji zarzutów budzi poważne wątpliwości nie tylko w konfrontacji z deklarowanym kierunkiem zaskarżenia – na niekorzyść skazanego – ale i co do wpływu podniesionych naruszeń przepisów prawa na treść rozstrzygnięcia.

W odniesieniu do zarzutu opisanego w punkcie I. skarżący, zarzucając naruszenie przepisu art. 91 § 1 k.p.k., wskazał jedynie, że zastosowanie tej instytucji doprowadziłoby do orzeczenia jednej kary oraz jednego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, jak również jednego świadczenia pieniężnego. Formułując ten zarzut, skarżący w najmniejszym stopniu nie zakwestionował wysokości orzeczonych kar i środków karnych, nie zasygnalizował potrzeby zaostżenia ich wymiaru. Tym samym nie tylko nie wykazał, ale nawet nie wskazał jakiegokolwiek wpływu ewentualnego uchybienia na treść wyroku, nie mówiąc już o wpływie istotnym.

Przesądził przy tym, że przypisanie skazanemu czterech występków z art. 178a § 1 k.k. powinno mieć miejsce w warunkach ciągu przestępstw, bo zostały popełnione w krótkich odstępach czasu i z wykorzystaniem takiej samej sposobności. Natomiast ogląd ustaleń faktycznych poczynionych w sprawie wskazuje, że skazany jeździł samochodem w okolicach miejsca zamieszkania i pił z kolegami, w tymże samochodzie, znaczne ilości piwa. Ani z aktu oskarżenia, ani też z zaskarżonego wyroku nie wynika powód podzielenia poszczególnych przemieszczeń się kierowanego przez niego pojazdu akurat na cztery etapy, każdy kwalifikowany jako odrębny czyn i to w tym samym stanie upojenia alkoholowego (poza ostatnim) – każdorazowo na poziomie 2,8 ‰ alkoholu we krwi, w sytuacji gdy badanie wykonano dopiero po zatrzymaniu skazanego w kilka godzin od pierwszego czynu popełnionego ok. godz. 19:45, po spożyciu przez sprawcę 2 – 3 piw (niesporne). Tej swoistej fikcji prawnej skarżący jednak nie kwestionował. I nie w tym tkwi istota zagadnienia. Owo postąpienie Sądu pierwszej instancji wytworzyło stan, który Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny ocenił jako popełnienie występków w krótkich odstępach czasu. Oczywiście przy zastosowanym w sprawie podziale czasu spędzonego przez skazanego podczas prowadzenia pojazdu taka ocena jest w pełni uzasadniona, wszak przypisano mu popełnienie między godz. 19:45 a 23:30 czterech występków.

Natomiast skarżący nie wskazał jaka to ta sama sposobność została przez skazanego wykorzystana przy popełnianiu przypisanych mu czynów. Nie sposób bowiem za taką uznać hojności kolegów, którzy sponsorowali zakupy czy też posiadanie należącego do matki skazanego samochodu. Oceniając ten zarzut, Sąd

Najwyższy istnienia tej - niezbędnej do przypisania ciągu przestępstw – okoliczności również nie dostrzegł.

W odniesieniu zaś do zarzutu opisanego w punkcie II. kasacji nie da się wykazać, że jest on zaskarżeniem wyroku na niekorzyść skazanego, chyba że za taki uznać skutek w postaci przerwania terapii, której skazany się poddał.

Niewątpliwe jest natomiast, że Sąd Rejonowy w M., na podstawie art. 72 § 1 pkt 6 k.k., zobowiązał M. Ś. do poddania się terapii uzależnienia od alkoholu. Warunkiem orzeczenia zobowiązania do poddania się terapii uzależnień, to jest obowiązku przewidzianego w art. 72 § 1 pkt 6 k.k., jest zgoda skazanego na tego typu terapię (art. 74 § 1 k.k.). Takiej zgody podczas postępowania właściwe organy procesowe rzeczywiście nie uzyskały. Rzecz jednak w tym, że M. Ś. po wydaniu i uprawomocnieniu się zaskarżonego orzeczenia poddał się leczeniu i zgodnie z oświadczeniem wydanym w toku rozprawy kasacyjnej – wyraził wolę kontynuowania terapii uzależnienia od alkoholu.

Nie może to być utożsamione ze zgodą wyrażoną po wysłuchaniu skazanego, w rozumieniu przywoływanych w kasacji przepisów, ale nie należy – w ocenie Sądu Najwyższego – kwestionować zgody wyrażonej konkludentnie przez akceptację rozstrzygnięcia i przystąpienie do jego wykonywania. Jest to bowiem bardziej pożądana (również społecznie) sytuacja od tej, która wystąpiłaby na skutek uwzględnienia formalnie zasadnego zarzutu kasacyjnego.

Zaistniała sytuacja obrazuje spełnienie postulatu pozytywnego nastawienia skazanego do procesu leczenia w celu uzyskania zadowalających jego rezultatów. Natomiast czas i sposób wykonywania tego obowiązku przez pozostały okres próby jest możliwy do określenia bez uchylania zaskarżonego wyroku, w toku postępowania wykonawczego, np. na wniosek sprawującego dozór kuratora.

Z przytoczonych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.